

Nr.: ZK15010572

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering : 15 december 2015

Onderwerp : evaluatie vergadermodel

Datum : 04 december 2015

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met de voorgestelde aanpassingen (1 t/m 13) van het vergadermodel
2. en het Reglement van Orde overeenkomstig hierop aan te passen. (begin 2016)

Aanleiding en probleemstelling

Eind 2014 hebben de lijsttrekkers besloten tot het huidige vergadersysteem. Tevens is afgesproken na een jaar te evalueren. Het Presidium heeft besloten om voor het begeleiden van deze evaluatie een werkgroep in te stellen. Daarbij is aangegeven dat het niet gaat om het uitvoeren van een heel uitgebreide evaluatie maar vooral om het op korte termijn kunnen doorvoeren van een aantal verbeteringen.

De werkgroep werd ondersteund door Rogier Elshout van het Nederlands Debat Instituut en de griffie. Voor het opstellen van het voorstel is ook gebruik gemaakt van input vanuit de heidag raad en commissie in Rotterdam, opmerkingen van het Presidium en een vergaderscan gemaakt door het debatinstituut. (zie bijlagen). Daarnaast heeft de griffie een ronde gemaakt langs alle fracties en zijn er gesprekken gevoerd met “nieuwe” raadsleden en commissieleden, de agendacommissie, de directie en het college.

Door commissie- en raadsleden wordt de nodige kritiek op het huidige vergadersysteem geuit. De vergaderingen duren (te) lang, er is grote tijdsdruk bij de commissievergaderingen, de vergaderingen zijn niet efficiënt en moeilijk te volgen voor de inwoners. Veel herhalingen, te lange woordvoeringen, technische vragen, weinig debat. De vergaderingen geven geen energie, maar kosten veel energie. Gemaakte afspraken moeten bewaakt en door een ieder uitgevoerd worden. De meeste kritiek heeft betrekking op de commissievergaderingen.

Tevens wordt geconstateerd dat wij een gemeente in opbouw zijn en dat de vijf (bestuurlijke) culturen van de voormalige raden zich nu tot een nieuwe cultuur vormen. De ambitie is dat de raad zich de komende jaren kan ontwikkelen tot een bestuursorgaan dat steeds meer richtinggevend is (kaders en hoofdlijnen) en meer dan nu zijn eigen agenda bepaalt. Het vergadersysteem moet daarbij deze ontwikkeling ondersteunen en mogelijk maken. Daarom moet het vergadersysteem nu op een aantal punten worden aangepast.

In dit voorstel is geen besluit opgenomen over de volgende onderwerpen:

- Schriftelijke verslaglegging: vindt plaats wanneer het nieuwe audio-video systeem enige tijd in werking is. (De werkgroep gaat er vanuit dat de huidige verslaglegging dan niet meer nodig is en dat volstaan kan worden met besluitenlijsten met afspraken en stemverhoudingen.)
- Gedragscode/integriteit : komt een apart raadsvoorstel begin 2016
- Burgerparticipatie: in 2016 komt een integraal voorstel naar de raad.
- Format raadsvoorstel: het presidium heeft reeds ingestemd met een nieuw format.*

*Het nieuwe format is meer op de lezer gericht. (zie bijlage). Een raadsvoorstel moet antwoord geven op vragen die een raadslid heeft. Waar moet ik “ja” op zeggen en waarom? Zijn er ook risico's? Zijn er alternatieven?

Aan een raadsvoorstel kunnen bijlagen toegevoegd worden. Deze bijlagen moeten echter wel direct betrekking hebben op de besluiten die gevraagd worden. Te veel informatie kan bestuurlijke besluitvorming ook in de weg staan.

Aanpassingen op basis van de themabijeenkomst 17 november

Op 17 november is het concept raadsvoorstel besproken op een themabijeenkomst. In het nu voorliggende raadsvoorstel zijn de volgende wijzigingen verwerkt:

- Het voorstel over een schriftelijke vragenronde voorafgaand aan de vergadering is vervallen.
- Voorstel is om te komen tot 2 vakcommissies met daarnaast een uitloopavond.
- In de commissievergadering is zowel een informatieve bespreking als een meningsvormend debat mogelijk. Per agendapunt wordt een voorstel over de wijze van bespreking gedaan.
- In de commissie vergadering is het mogelijk om in te spreken over niet geagendeerde onderwerpen.
- Er komt geen inspreekmoment voorafgaand aan de vergadering
- Er worden vooralsnog geen spreektijden ingevoerd. Wel zal een aantal keer een proef plaatsvinden om te kijken of dit leidt tot efficiëntere en kwalitatief betere inbreng.
- Met ingang van januari 2016 wordt gestopt met de anekdote in de raadsvergadering.

Beoogd resultaat wijzigingen vergadermodel

Een effectief en efficiënt vergadermodel waarin de politieke standpunten duidelijk naar voren komen en waarin kwalitatief goede en heldere besluiten worden genomen. Een besluitvormingsproces dat inzichtelijker is voor de burger en waar betrokken raadsleden, commissieleden en collegeleden met meer enthousiasme en energie aan deelnemen. Een model dat past bij de huidige raad en dat de komende jaren verder ingevuld en ontwikkeld kan worden.

Aanpassingen vergadermodel:

Voorstel 1:

Voorgesteld wordt om twee vakcommissies in te stellen:

- Samenleving en Bestuur
- Ruimte en Financiën

De huidige vergaderingen van de integrale commissies zijn soms nog wat ongericht, met veel deelnemers en uiteenlopende onderwerpen. Met vakcommissies zitten de fractiespecialisten aan tafel. Er ontstaan duidelijkere woordvoerderschappen en koppelingen met portefeuillehouders en vakafdelingen. Zo kan er een inhoudelijkere verdiepingsslag worden gemaakt, overigens zonder in gedetailleerdheid te willen verzanden. Omdat er sprake is van minder mensen aan tafel, minder tijdsdruk en gerichtere agenda's is er een kwalitatief betere vergadering mogelijk. Dat is voor de inwoners ook aantrekkelijker om te volgen. Het nieuwe format voor het raadsvoorstel is daarbij ondersteunend: op de (rol van de) raad gerichte informatie zal minder technische vragen opleveren en meer uitnodigen tot een richtinggevend besluit door de gemeenteraad.

Informatie en meningsvorming

In de commissie is ruimte voor een informatieronde en voor een meningsvormend debat. Bij de informatieronde kunnen vragen aan college en aan de andere fracties gesteld worden. Het meningsvormend debat vindt vooral tussen de fracties plaats.

Bij de agendapunten wordt de voorgestelde behandelwijze vermeld. Dit kan per onderwerp en stap in het proces verschillen. (bv: informatieronde, korte bespreking, meningsvormend debat, informatieronde en debatronde....)

	Commissie Samenleving en Bestuur	Commissie Ruimte en Financiën
beleidsterreinen	Sociale zaken, sociaal domein, welzijn, Jeugd en onderwijs, Sport, Cultuur, Economie, werkgelegenheid, Bestuur, dierenwelzijn Veiligheid, Handhaving Dienstverlening Communicatie, Burgerparticipatie. ICT	Ruimtelijke ordening , Volkshuisvesting, Beheer openbare gebouwen, Infrastructuur, Onderwijshuisvesting, Monumenten, archeologie. Bouwzaken, vergunningen Verkeer en vervoer, Duurzaamheid en milieu, Recreatie en toerisme, Financiën
portefeuillehouders	Burgemeester Bruinsma Wethouder Blok Wethouder Vente Wethouder Sleeuwenhoek Wethouder Neven	Wethouder Blok Wethouder Boere Wethouder Neven
vergaderavond	Eerste commissie dinsdag	Tweede commissie dinsdag
uitloopavond	De woensdag na commissie ruimte en financiën	De woensdag na de commissie ruimte en financiën

Vorbereiding van de commissievergadering

Voorstel 2

Indien er veel technische vragen zijn bij een onderwerp en/of er is behoefte aan mondelinge technische informatie kan direct voorafgaand aan de commissievergadering een inloop georganiseerd worden met aanwezigheid van betrokken ambtenaren. Andere mogelijkheid is het organiseren van een themabijeenkomst. In specifieke situaties kan een schriftelijke vragenronde voorafgaand aan de commissie plaatsvinden.

Voorstel 3

De themabijeenkomsten blijven, gezien de waardering van de commissie- en raadsleden daarover, in het vergadersysteem opgenomen.

Procedures tijdens de vergaderingen

Voorstel 4

De voorzitter leidt elk agendapunt kort in zodat burgers weten wat er inhoudelijk besproken wordt, welke vragen voorliggen en in welke fase van het besluitvormingsproces het onderwerp zit.

Voorstel 5

In commissie- en raadsvergaderingen zijn interrupties toegestaan. Een interruptie kan een korte vraag of opmerking zijn.

Voorstel 6

Insprekers in de raadsvergaderingen kunnen alleen inspreken (max 5 min) over geagendeerde onderwerpen. Het inspreken vindt plaats bij het agendapunt: spreekrecht burgers. Na het inspreken kunnen raadsleden indien noodzakelijk een korte verduidelijkende vraag stellen.

In de commissievergaderingen kan ingesproken worden over geagendeerde en niet geagendeerde onderwerpen. Het inspreken over niet geagendeerde onderwerpen vindt plaats bij het agendapunt: spreekrecht burgers.

Wanneer ingesproken wordt op een geagendeerd onderwerp, vindt het inspreken plaats direct voorafgaand aan het desbetreffende agendapunt.

De commissieleden worden in de gelegenheid gesteld verduidelijkende vragen te stellen.

Voorstel 7

Vragen voor de rondvraag in de commissie en het vragenhalfuur in de raad moeten 12 uur van te voren worden ingediend. Maximaal 2 vragen per fractie. Andere fracties worden, anders dan nu het geval is, niet meer in de gelegenheid gesteld aanvullende vragen te stellen.

De vragen die in de raadsvergadering gesteld worden dienen urgent te zijn, van politiek of maatschappelijk belang die niet tot de commissievergadering kunnen wachten. De voorzitter toetst dit, hierin geadviseerd door de griffie.

Voorstel 8

Per agendapunt is er een woordvoerder per fractie.

Maximaal 2 commissieleden per fractie aan tafel. Wisselingen bij agendapunten zijn eventueel mogelijk.

Vragen, antwoorden en standpunten worden kort verwoord. Sprekers herhalen niet uitgebreid voorgaande sprekers maar geven indien aan de orde, kort hun instemming en eventueel aanvullende punten aan.

Er worden vooralsnog geen spreektijden ingevoerd. Wel zal een aantal keer een proef plaatsvinden om te kijken of dit leidt tot efficiëntere en kwalitatief betere inbreng.

Voorstel 9

Aan het eind van de bespreking geeft de commissie aan of:

- het voorstel rijp is voor besluitvorming in de raad. (andere mogelijkheden: terug naar college, nogmaals bespreken in commissie, thema bijeenkomst, gesprek met derden, geen behoefte aan bespreking/besluitvorming)

Zo ja, dan besluit de commissie hoe het aan de raad wordt voorgelegd conform de HBS-methode

- Hamerstuk (aannemen met algemene stemmen)
- Bespreekstuk (debatronde in de raad)
- Stemverklaringstuk (geen debat in de raad maar bij het stemmen een stemverklaring als toelichting op de voor of tegenstem)

Voorstel 10

In de raadsvergadering, bij het agendapunt Ingekomen stukken, wordt alleen gesproken en besloten over de afhandelwijze. Wanneer voorgesteld wordt een ingekomen stuk in de commissie te bespreken, wordt eerst getoetst of dit op bezwaar stuit in de raad en zo niet gaat dit met een agenderingsvoorstel door de aanvrager opgesteld naar de agendacommissie.

Voorstel 11

Het is de verantwoordelijkheid van een ieder om de gemaakte afspraken na te komen, echter de voorzitter heeft de taak om de deelnemers aan de vergadering op de afspraken te wijzen en zo nodig "af te hameren".

Voorstel 12

Na de commissievergadering komt er gelegenheid om informeel na te praten.

Voorstel 13

Met ingang van januari 2016 wordt gestopt met de anekdote in de raadsvergadering.

Advies griffie

De griffie ziet de noodzaak tot het verder door ontwikkelen van de raad (en commissie) naar een rol die meer richtinggevend is (kaders en hoofdlijnen) en waarbij de raad en commissie(s) meer dan nu hun eigen agenda bepalen. Het vergadersysteem en ook de aan de raad aangeboden voorstellen stukken moeten daarbij deze ontwikkeling ondersteunen en mogelijk maken. Dat past ook meer bij de in het dualisme voorziene rol van de raad in het lokale bestuurlijke stelsel (kaderstellend, volksvertegenwoordigend, controlerend) . De griffie wil de raad daarbij graag adviseren en ondersteunen in dit proces.

Op de korte termijn kunnen er in de vergadersystematiek een aantal zaken worden aangepast zoals in dit voorstel beschreven, maar ook het langere termijn perspectief moet daarbij in beeld blijven. Democratie vergt immers dagelijks onderhoud.

Het overgaan naar vakcommissies geeft de mogelijkheid aan de commissie/raad om meer het meningsvormend debat te voeren en meer eigen richting te geven aan de besluitvormingsprocessen. Ook ontstaan zo duidelijkere specialismen/woordvoerschappen waarmee een inhoudelijke verdiepingsslag kan worden gemaakt. Het aantal te behandelen voorstellen zal, zeker als de raad zelf meer de agenda gaat bepalen, niet afnemen. Wij adviseren u daarom te kiezen voor vakcommissies. Vanwege de evenwichtige verdeling van de onderwerpen hebben wij eerder geadviseerd te kiezen voor drie vakcommissies, maar met twee vakcommissies is ook een behoorlijke stap voorwaarts mogelijk. In dit voorstel treft u een voorstel voor de verdeling tussen beide commissies aan. Wel zal na verloop van tijd bezien moeten worden of de belasting van beide commissies evenwichtig is. In dit model zal daarnaast een aparte auditcommissie blijven bestaan. Over de precieze taak en rolverdeling tussen de vakcommissie Financiën en de auditcommissie moeten mogelijk nog nadere afspraken worden gemaakt. Uitgangspunt in zijn algemeenheid is: behandeling van een voorstel in één commissie. Het nakomen van afspraken en regels is cruciaal voor elk systeem, dus ook voor een vergadermodel. Voor de voorzitters is daarbij een bijzondere rol weggelegd. Deze moeten enerzijds door eenieder in de voorzittersrol gerespecteerd worden en anderzijds deze voorzittersrol door hun optreden “verdienen”. De griffie adviseert daarom hierin extra te investeren met een training en het aantal voorzitters vanuit de raad uit te breiden. De rol en bevoegdheid van de agendacommissie moet daarbij nader geëxpliciteerd worden.

Financiële en juridische consequenties

Het Reglement van Orde dient op een aantal punten te worden aangepast.

Bijlagen

Opmerkingen heidag, opmerkingen presidium, vergaderscan NDI, nieuw format raadsvoorstel
opmerkingen “nieuwe”raadsleden

Vervolgtraject en uitvoering

Na besluitvorming in de raad van 15 december stelt de griffie een concept gewijzigd Reglement van Orde op dat in januari aan de raad zal worden aangeboden.

De nieuwe systematiek gaat in met ingang van de vergadercyclus van 2016. De griffie past het vergaderschema hierop aan.

Werkgroep vergadermodel

Frank Mone, Ries van Kersbergen, Thea van der Wekken, Elisabeth van Zijl, Jos Simons, Andre van der Wende, JanKees Hoftijzer.